

klart, om det er det ene eller det andet, der sigtes paa; thi derefter maa virkelig Midlerne blive temmelig forskellige. Naar det ærede Medlem saa stærkt gjorde gældende, at her i Landet var der intet gjort for Landbruget i Sammenligning med, hvad der var gjort i andre Lande, saa skal jeg dog tillade mig at henvisse til, hvad der er udbillet i Kjøbenhavns Landbosforenings Udvalgsbetænkning, hvor det er paavist, at Bevillingerne i Landbrugets Interesse paa Finansloven fra 1873—93 ere voksede fra 214,000 Kr. til over 2 Millioner, eller, naar vi se bort fra de operordentlige Udgifter og holde os til de løbende Udgifter, til over 1½ Million, altsaa saa voksede godt til det syvdobbelte eller med 1⅓ Million i disse Aar. Jeg tror dog ikke, man kan sige, at der slet ikke er vist nogen Bestræbelse fra denne Rigsdags Side for at imødekomme Landbrugets Interesser, og naar det ærede Medlem gjorde gældende, at det ingen Ting var i Sammenligning med, hvad der var gjort andetsjeds, saa vilde det meget interessere mig at faa oplyst, hvad man har gjort f. Eks. i England, for at støtte Landbruget, som ubestridelig har været meget mere trykket der i en Aarrække end her, hvad de mange forskellige Beregninger over de Tab, som engelske Landbrugere have lidt, tilstrækkelig godtgøre. Jeg skal eksempelvis blot nævne, at medens Prisen paa Hvede i England fra 1873—93 er gaaet ned til at være kun 42½ Procent af, hvad den var i 1873, er Kapitelstaksten her i Landet for Hvede dog 63—64 Procent af, hvad den var i 1873. Vi maa jo erindre, at Rug spiller samme Rolle her som Hvede i England og erindre, at en Kapitelstakst af 63—64 Procent af, hvad den var i 1873, er en Nedgang, som ikke er saa stærk, om det end maa erkendes, at den har været følelig, og om det end maa erkendes, at Landbruget er i en trykket og uanskelig Stilling, og at der er al Grund til at stræbe at lette det i dets haarde Kamp. — Den højtærede Indenrigsminister udtalte over for et andet æret Medlem, at man nu omtrent var kommet saa langt ned med Godstaksternerne paa Jærnbannerne, at man var nær ved at føre gratis, det vil sige blot at faa sine Udgifter refunderede, og at i alt Fald en yderligere Nedsættelse vilde føre dertil. Jeg skal bemærke, at jeg fuldt anerkender, at man er gaaet til meget billige Godstakster; men over for den Slutning, som den højtærede Minister vil drage derfra, skal jeg blot gøre opmærksom paa, hvad jeg altid har hævdet, at det dog ikke gaar an at drage Slutning derfra til Virkning af Nedsættelsen af Personstaksten; thi den Godsmængde, som

vil komme til Befordring paa Jærnbannerne, er i mange Tilfælde omtrent en given Størrelse, saa en Nedsættelse af Godstaksten i mange Tilfælde ikke vil fremkalde større Quantiteter af Gods til Befordring. Men ganske anderledes forholder det sig med Personstaksternerne, og det kan derfor være, at man er begyndt ved den urette Ende ved at sætte Godstaksternerne saa langt ned, men ladet Personstaksternerne blive saa høje, at de omtrent nu svare til, hvad Diligenceforjel kostede her i gamle Dage; men for øvrigt skal jeg bemærke, hvad jeg ofte har gjort gældende, at jeg slet ikke kæmper for en Nedgang i Jærnbaneindtægterne. Naar jeg har taget Ordet for nedjatte Personstakster, er det tværtimod i den Forventning, at det vil vise sig, at det vil give et fuldt saa gunstigt finansielt Resultat, som Tilfældet er nu, og jeg hører derfor ingenlunde til dem, som glæde sig over, at Indtægten paa denne Konto er gaaet ned — tværtimod. Derimod vilde jeg ønske, at Udgifterne gik lidt mindre op, end de have vist sig tilbøjelige til. I de fleste Budgetter finder man, at der er nok saa stærk Stigning som hidtil, og dog turde det være, at Anterne stundom rettes paa Punkter, som ere af mindre væsentlig Betydning. Jeg skal, da Ideen er fremfærdig, ikke trække Tinget længe, men maa kun over for det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 2den Valgkreds (S. Hage) udtale en bestemt Indsigelse mod den Betragtning, han gjorde gældende over for mig med Hensyn til eventuel Genopførelse af Kristiansborg Slot. Jeg skal bemærke, at jeg ikke tog Ordet for, at man i dette Øjeblik under disse trykkede økonomiske Forhold skulde stride til Genopførelsesarbejdet, men kun tog Ordet for, at man ikke skulde tabe denne Sag af Sigte, og at man netop i denne Tid skulde gøre de nødvendige Forberedelsesarbejder til Kristiansborg Slots Genopførelse. Jeg er af den Ansættelse, som jeg tror deles af mange, at det vil være en Skam for det danske Folk, om det Slot skulde henligge i den Tilstand, hvori det nu er. Jeg er overbevist om, at alle fremmede, som komme hertil, ville betragte det som en højst uheldig Angivelse af de økonomiske Tilstande og Forhold her, og dersom de have læst den Statistik, som Geheimeetatssaad Dietgen forleden fremdrog, hvorefter Danmark var den næst rigeste Stat i Europa, saa ville de danne sig højst forunderlige Begreber om, hvad vi anse for passende og sømmeligt.

Berntsen: Forinden jeg gaar over til at omtale de Spørgsmaal, som det forelig-